

LIBANO

Libanoko guduzibila: Palestinaren eta Israelen tartean

Ba dira bederatzi bat hilabete Libanoko gudu zibila hasia dela; tregoa askoren eta motzen artean, kristau eskuindarren Falangearen eta musulman ezkerarren arteko gudua izan da luzaroan. Orain dela gutti, palestinar errefugiatuak ere nahasi dira, musulmanekin batera, Falangearen kontra. Azkenik, gaur, hilak 21, Syriako palestinar O. L. P. ere nahasia da guduan. Libanoko gudu zibila zena nazioarteko gudu bihurtu da. Isarelek ez du luzaroan iraungo beharbada tartera sartu gabe, lehendik esana duenez. Baina kristauen, musulmanen eta juduen arteko gudu honek, nazioarteko gudu askoz zabalagoa bihurtzeko arriskua du. Zer gertatuko den jakinminez gaudelarik, gudu horren oinharritzko arrazoinak ulertzen saiatuko gara hemen.

Libanoko sistema politikoa, ekonomi jauntxo kristauen interesak zaintzeko ezarria dago. Ezkertiarrek eta musulman gidariak sistema politiko horren aldakuntza eskatzen dute. Horregatik kristau klase gidari horren interesak zaintzeko sortu dira miliziak, Falange izenekoak. Libanoko gudu zibila, bada, politikoa izanik, soziala da funtsean, eta ez erlijiozkoa, agerian kristau eskuindarren eta musulman ezkertiarren arteko gudu agertzen bada ere. Palestinar errefugiatuak ditu Falangeak bere etsairik nabarmenenak; eta hilabete luzetan Libanoko eskuindar eta ezkertiarren arteko gudu zibilean nahasi nahi izan ez duen O. L. P. erakundea, azkenean Falangeak berak guduratu ditu.

Egun hauetan UNOKo Segurtasun Kontseilua bilduta dago, Ekialde Hurbileko arazoa aztertzeko. Palestinaren erakunde politiko ofizialtzat hartua izan den O. L. P. delakoa deitu dute bilerara; horrexegatik Israelek ez du parte hartu nahi izan, ez baitu inon eta inola ere "terroristekin elkarrizketaratu" nahi. Orain arte Palestinarren arazoa errefugiatu batzuen arazo bezala hartu izan du UNOK. Oraingo honetan O. L. P. -ek eskatu nahi duena hau da: Palestinar Herriarentzat beregintasuna, autodeterminazioa eta nazio soberania. Honela, sustrai-sustraitik aldatuak geldituko lirateke, 1967an eta UNOK berak harturiko erabakiak: 242. eta 338. erabakiak, hategia. Hauetan ez baita zuzenean haintzakotzat hartzen Palestinar Herria. USAk, oraindik gaur bertan ere, bere kontraktasun osoa ezartzen dio horrelako erabakien aldakuntzari, betoaren mehatxuz.

UNOKo Segurtasun Kontseiluko eztabaidak aurrera doazelarik, Libano nazioarteko gudu bizian nahasi da; eta ez

dago ikusterik nondik norako irtenbidea izango duen guduak; baina Ekialde Hurbileko arazo zabala, bere osotasunean, ez da konponduko, Palestinaren Herri arazoa konpontzen ez den bitartean.

Paulo Agirrebaltzategi

SAHARA - TIMOR

"Deskoloniatu"en zoritxarra

Timor Asia urrutian dago; Sahara, Afrika hurbilean, Aurrena Portugalen kolonia zen oraintsu arte; bigarrena, Espainiaren kolonia oraintxe arte. Hark Indonesia indartsuaren inbasioa jasan du; honek, Marokkiar jendearen "martxa berde" hura harrituta ikusi ondoren, orain marokkiar armadaren "martxa beltzaren" indarpean zapalduta ikusi du bere burua. Batean eta bestean "deskoloniakuntzaren" eskema berberetsua gertatu da.

Diktadura egokia izan ohi da herri koloniatuak menpean edukitzeko eta horien askatasun grina zapaltzeko. Horretarako biderik zuzenena hau da: metropoliko herriari koloniarren egoera ezkutatzea. Horixe egin zuen Salazar-en eta Caetano-ren Portugalek bere koloniei buruz; horixe egin zuen Franco-ren Espainiak Saharari buruz.

Espaniako eta Portugaleko herriak sinetsita zeuden Sahara eta Timor (eta baita Angola edo Mozambique ere) beste probintzia batzuek besterik ez zirela edota metropoliaren urrutiko lurraldeak; ez zegoen nonbait burutik pasatzerik ere, itsasoaz haraindiko "probintzia" edo "lurralde" haiek metropolitik inoiz ere etengo zirenik. Haien independentzi garrasia ixilperatua zegoen, eta Espainiako eta Portugaleko herriek ez zekiten "probintzia" edo "lurralde" haietan ezer apartekorik gertatzen zenik ere. Baina horra hor, egun batetik bestera, harrituta eta txundituta, nola jakiten duten "probintzia" haiek kolonia direla; oraindik ere kolonia batzuek menpean edukitzea itsusia dela, eta borondaterik onenez independentzia emango zaiela.

Zer gertatu da? Metropolietako diktadurak makaldu edo erori egin direla; eta hemen eutsi ezin dioten egoerari ezin diote eutsi kolonietan ere. Eta hauei independentzia ematera behartuak gertatzen dira.

Baina koloniakuntzak ez du sekula deskoloniakuntzarik prestatzen, koloniatzaileek horrelako asmo onak oihukatzen baldin badituzte ere. Eta diktadurak ez du sekula demokrazia eta askatasun bidea sortzen, beste diktadura baten bidea baino.

Espaniak eta Portugalek, diktadura luzeen ondoren, nahiko lan dute barneko demokrazi bideak urratzen; ez dute beren kolonia zaharren etorkizunaz arduratzeko indarrik ez gogorik. Bertan behera utzi dituzte Sahara eta Timor, ahal zutelarik, beren interesak zainduz; baina buruhausteak baztertu.

Koloniakuntzak beste koloniakuntzari prestatzen dizkio bideak. Eta Timor, mendetan zehar Portugalen menpean egon dena, orain Indonesiako diktaduraren menpera erori da; Sahara, urte luzetan Espainiaren menpean egon dena, orain Marokko-ko errege absolutistaren menpera erori da. FRETILINen, Timor-en, eta POLISARIO-K, Sahara-n, beren herrien askatasuna eta burugintasuna lortzen saiatu direnek, hurbileko inperialisten armaden azpian itota ikusi dituzte beren herriak, urrutiko kolonialisten harmadak eta gobernariak uxatu ondoren.